

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 66/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej euroadvokátom JUDr. Lubomírom Müllerom, Symfonická 1496/9, Praha, Česká republika, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3Co 48/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. novembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3Co 48/2021 (ďalej len „napadnuté konanie“). Ďalej navrhuje prikázať krajskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov a priznať jej finančné zadostučinenie v sume 1 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne je účastníčkou sporu proti žalovanej Slovenskej republike zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky v konaní o náhradu škody 266,94 eur za jej nezákonné väznenie. Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania na súde prvej inštancie, sťažovateľka uvádza, že Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v jej veci rozhodol rozsudkom č. k. 19C 15/2018 z 24. júna

2020, proti ktorému podala žalovaná 31. júla 2020 odvolanie. Sťažovateľka na výzvu okresného súdu zaslala svoju repliku 4. septembra 2020. Krajský súd dosiaľ o podanom odvolaní nerozhodol. Vzhľadom na pretrvávajúcu nečinnosť krajského súdu podala sťažovateľka 26. septembra 2022 sťažnosť na prietahy v konaní (§ 63 ods.1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pozn.), ktorá bola predsedom krajského súdu vyhodnotená ako dôvodná (písomné upovedomenie č. k. 1Spr 252/2022 z 12. októbra, pozn.). Predseda krajského súdu sťažovateľke tiež uviedol, že príčina prietahov v napadnutom konaní spočíva v nadmernej zaťažnosti príslušného senátu, pričom rozhodnutie veci sa predpokladá do konca roku 2022.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti uvádza, že porušenie ňou namietaných práv v súdnom konaní už bolo predmetom rozhodovania ústavného súdu (nález č. k. III. ÚS 289/2021-15 z 29. júla 2021), ktorý konštatoval porušenie práva podľa čl. 48 od. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom súdu prvej inštancie. Ďalej sa len stroho obmedzuje na numerické vyjadrenie doterajšej celkovej dĺžky súdneho sporu v trvaní 4 rokov a 7 mesiacov. Poukazujúc na závažnosť zásahu do označených práv, sťažovateľka zdôrazňuje, že napadnuté konanie má pre ňu zvýšený význam, keďže sa v ňom domáha odškodnenia za svoju nezákonnú perzekúciu v minulom režime. Zásah do práv sťažovateľky je podľa jej tvrdenia o to závažnejší, že k náprave nepomohol ani už zmienený nález ústavného súdu (prvá veta tohto bodu).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv sťažovateľky (bod 1 tohto rozhodnutia) z dôvodu dĺžky trvania súdneho sporu a nečinnosti krajského súdu v napadnutom konaní. Hoci sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti poukázala na celkovú dĺžku trvania súdneho sporu (4 roky a 7 mesiacov), formuláciou petitu zároveň vymedzila predmet prieskumu ústavného súdu na konanie vedené krajským súdom ako súdom druhej inštancie pod sp. zn. 3Co 48/2021.

5. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

6. Ústavný súd poznamenáva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadnejších rozdielov, a preto aj vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje judikatúru a vychádza z judikatúry

Európskeho súdu pre ľudské práva k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno namietané porušenie označených práv (t. j. podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) posudzovať v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti spoločne (m. m. IV. ÚS 120/2018).

7. Ústavný súd vo fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti považoval za vhodné požiadať krajský súd o vyjadrenie sa k jej obsahu [§ 56 ods. 6 veta za bodkočiarkou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)]. Krajský súd vo svojom vyjadrení č. k. 1SprV 591/2022 z 22. decembra 2022, súčasťou ktorého je aj vyjadrenie predsedu senátu 3Co a zároveň sudcu spravodajcu v predmetnej veci, uviedol, že vec napadla krajskému súdu 29. apríla 2021 na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu č. k. 9C 15/2018-88 z 24. júna 2020. Krajský súd vo veci rozhodol 15. decembra 2022, rozhodnutie v čase podania vyjadrenia nebolo ešte písomne vyhotovené.

7.1. V súvislosti s dĺžkou konania na odvolacom súde krajský súd prostredníctvom zákonného sudcu poukázal na to, že predmetná vec nie je vecou, v ktorej konanie malo prebehnúť s osobitnou či výnimočnou rýchlosťou, ale s rýchlosťou primeranou. Povinnosťou senátu 3Co preto bolo prioritne prejednať a rozhodnúť veci, ktoré napadli na krajský súd pred 29. aprílom 2021, a rovnako veci, v ktorých konanie malo prebehnúť s osobitnou či výnimočnou rýchlosťou, či veci, na ktorých rozhodnutie je stanovená zákonná lehota.

7.2. Krajský súd považoval za potrebné spomenúť, že sťažovateľka doručila krajskému súdu 26. septembra 2022 sťažnosť na prietahy v predmetnom konaní. Predseda krajského súdu v odpovedi z 12. októbra 2022 skonštatoval dôvodnosť uvedenej sťažnosti s tým, že podľa vyjadrenia predsedu senátu bol vzhľadom na aktuálnu zaťaženosť senátu a skladbu riešených vecí predpoklad prejednanie a rozhodnutia predmetnej veci do konca roku 2022. Keďže sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť bezprostredne po doručení odpovede predsedu krajského súdu (časová následnosť vyplýva zo samotnej ústavnej sťažnosti), javí sa, že prioritou pre sťažovateľku nebolo rozhodnutie odvolacieho súdu, ale konštatovanie porušenia jej práv aj ústavným súdom s priznaním finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania.

7.3. Pokiaľ sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že ústavný súd konštatoval porušenie jej práv už v konaní vedenom pred súdom prvej inštancie, tak odvolací súd z obsahu spisu nemal vedomosť o uvedenej ústavnej sťažnosti a náleze ústavného súdu.

7.4. Krajský súd na záver uviedol, že dôvody, ktoré bránili skoršiemu prejednaniu a rozhodnutiu veci, sú výlučne objektívnej povahy, a vyslovil názor, že ústavný súd by mal pri svojom rozhodovaní vo vzťahu k uplatnenej ústavnej sťažnosti prihliadnuť na všetky uvedené skutočnosti.

8. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou uvádza, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, ÚS 92/03, III. ÚS 359/08). Pojem „zbytočné prietahy“ je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Len v prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa vyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy, môže vysloviť porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06). V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať

ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, II. ÚS 199/02, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, IV. ÚS 290/04).

9. Z vyjadrenia krajského súdu je zrejmé, že hoci sa postup krajského súdu z pohľadu časového rámca nejaví ako optimálny, doterajšia celková dĺžka napadnutého konania ku dňu podania ústavnej sťažnosti (1 rok a 7 mesiacov), ako aj sťažovateľkou namietaná „nečinnosť“ krajského súdu nenapĺňajú svojou intenzitou požiadavku závažnosti do takej miery, aby táto dosiahla ústavnoprávny rozmer. V konkrétnom prípade sťažovateľky je potrebné vziať do úvahy povahu konania súdu druhej inštancie, ktoré je v rámci Civilného sporového poriadku koncipované ako konanie, keď odvolací súd nemusí vo veci nariadiť pojednávanie, čím zákonodarca sledoval práve rýchlosť, efektívnosť a hospodárnosť odvolacieho konania. Je na úvahe konkrétneho odvolacieho senátu, či rozhodne bez nariadenia pojednávania. Ak odvolací senát rozhoduje o odvolaní bez nariadenia pojednávania, nemožno časový úsek v danej situácii od podania odvolania do konečného rozhodnutia súdu druhej inštancie označiť ako „nečinnosť“. Je nutné prihliadnuť na časový rámec, ktorý je potrebný na oboznámenie sa s obsahom súdneho spisu, procesným postupom súdu prvej inštancie, dôvodmi odvolania a vyjadreniami strán sporu. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že skutočnosť, že súd nevykonáva žiadne úkony, nemusí nevyhnutne znamenať, že nekoná a vecou sa nezaobera (pozri aj III. ÚS 106/2018).

10. V súvislosti s vyhodnotením sťažnosti na prietahy adresovanej predsedovi krajského súdu za dôvodnú (bod 2 a 7.2 odôvodnenia tohto rozhodnutia) treba tiež poukázať na to, že ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre už viackrát uviedol, že skutočnosť, že orgán štátnej správy súdu uzná sťažnosť na prietahy za dôvodnú, nemusí viesť bez ďalšieho k prijatiu v nadväznosti na to podanej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde), pretože ústavný súd, pridržiavajúc sa doterajšej stabilizovanej judikatúry, považuje za potrebné poskytnúť všeobecnému súdu časový priestor na prijatie opatrení s cieľom nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného jeho nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou (IV. ÚS 78/07, IV. ÚS 59/08, IV. ÚS 27/09).

11. Pozornosti ústavného súdu neušlo ani to, že bezprostredne po vybavení sťažnosti sťažovateľky na prietahy v konaní predsedom krajského súdu (k tomu pozri bližšie bod 2 a 7.2. odôvodnenia tohto rozhodnutia) písomným upovedomením z 12. októbra 2022 a oznámení skutočnosti, že konajúci súd vo veci rozhodne do konca roka 2022, sťažovateľka doručila ústavnému súdu svoju ústavnú sťažnosť 9. novembra 2022, teda s minimálnym časovým odstupom. V širšom kontexte, najmä s ohľadom na predmet konania a výšku náhrady škody uplatnenej sťažovateľkou v súdnom spore (266,94 eur), posúdením spomínaného časového rámca, ako aj strohé odôvodnenie ústavnej sťažnosti, možno považovať podanie ústavnej sťažnosti za účelové.

12. Komplexným posúdením veci s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku vedenia sporu súdom druhej inštancie ústavný súd nevzhliadol v postupe krajského súdu také pochybenia, ktoré by mali za následok vznik neodôvodnených prietahov. K takémuto záveru dospel aj s prihliadnutím na rozhodovacia prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov, v závislosti od povahy a zložitosti veci, nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. III. ÚS 50/2015).

13. Vzhľadom na konkrétne okolnosti danej veci ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že neexistuje okolnosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o porušení sťažovateľkou namietaných právach. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky preto odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

14. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľky bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jej ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

15. Keďže overením aktuálneho stavu veci ústavný súd zistil, že rozsudok okresného súdu bol krajským súdom zrušený a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, sťažovateľka v prípade, ak bude vo veci na okresnom súde dochádzať k ďalším nedôvodným priet'ahom, má možno podať ústavnú sťažnosť znova. Toto rozhodnutie podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 551/20222) nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde.

16. V tejto súvislosti v nadväznosti na bod 3 a bod 11 tohto uznesenia ústavný súd považuje za vhodné dať do pozornosti, že pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na lehoty uvedené v zákone. Pre posúdenie prípadných priet'ahov v konaní orgánu verejnej moci sa preto o to viac vyžaduje náležité odôvodnenie ústavnej sťažnosti a aspoň čiastočný chronologický opis skutkového stavu či uvedenie konkrétnych skutočností umožňujúcich reálne posúdenie ich negatívneho materiálneho dopadu na osobu sťažovateľa a jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (k tomu I. ÚS 266/2021 – ZNaU 88/2021).

17. Ústavný súd na tomto mieste tiež pripomína svoju konštantnú judikatúru, z ktorej vyplýva, že popri uvedení sťažnostného petitu je ďalšou povinnosťou sťažovateľa, aby svoju ústavnú sťažnosť náležite odôvodnil tak, aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu (m. m. IV. ÚS 359/08, IV. ÚS 198/2012, IV. ÚS 54/2014, II. ÚS 594/2016). Sťažovateľ musí ďalej vysvetliť, v čom vidí porušenie základného práva alebo slobody, ktoré boli podľa jeho názoru konkretizovaným zásahom orgánu verejnej moci porušené. Takto formulovaná požiadavka odzrkadľuje potrebu dôsledného odlíšenia úlohy ústavného súdu od úloh iných orgánov verejnej moci (predovšetkým všeobecných súdov). Kým totiž všeobecné súdy prioritne chránia subjektívne práva fyzických osôb a právnických osôb plynúce zo zákonných, prípadne od zákona odvodených právnych predpisov, *vice versa* ústavný súd je v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy povolaný na ochranu tých subjektívnych práv, ktoré sú ako základné práva a slobody zakotvené v ústave alebo v kvalifikovaných medzinárodných zmluvách (III. ÚS 352/2017, č. 63/2017 ZNaU). Je nevyhnutné, aby odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovalo vysvetlenie ústavných požiadaviek, s ktorými namietaný postup orgánu verejnej moci kolидуje, a pritom musí byť preukázané, do akej miery rozporovaný postup štátneho orgánu zasahuje do označených práv sťažovateľa (m. m. rozhodnutie Spolkového ústavného súdu

Spolkovej republiky Nemecko č. k. 1 BvR 1584/10 z 24. 8. 2010, odsek 3; rozhodnutie Spolkového ústavného súdu Spolkovej republiky Nemecko č. k. 1 BvR 2214/19 z 10. 12. 2019, ods. 13).

18. Nedostatočné odôvodnenie ústavnej sťažnosti v danej veci by bolo aj dôvodom na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom. Ústavný súd, vychádzajúc z materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti, rozhodol kvázimeritórnym rozhodnutím, aby prípadne v budúcnosti predišiel opakovaniu obdobných pochybení v relevantnej skutkovej a právnej argumentácii zo strany sťažovateľky, resp. jej právneho zástupcu (I. ÚS 708/2022).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 2. februára 2022

Jana Baricová
predsedníčka senátu